

Rolnummer 780
Arrest nr. 60/95 van 12 juli 1995

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag aangaande de artikelen 25 en 29 van de wet van 28 december 1983 betreffende het verstrekken van sterke drank en betreffende het vergunningsrecht en aangaande artikel 100 van het Strafwetboek, gesteld door de Correctionele Rechtbank te Oudenaarde.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters L. De Grève en M. Melchior, en de rechters H. Boel, G. De Baets, E. Cerexhe, A. Arts en R. Henneuse, bijgestaan door de griffier L. Potoms, onder voorzitterschap van voorzitter L. De Grève,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. Onderwerp van de prejudiciële vraag

Bij vonnis van 13 oktober 1994 in zake het Openbaar Ministerie en het Ministerie van Financiën tegen M. Piasecki heeft de Correctionele Rechtbank te Oudenaarde de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schenden de artikelen 25 en 30 van de wet van 28 december 1983 betreffende het verstrekken van sterke drank en betreffende het vergunningsrecht, en artikel 100 van het Strafwetboek, niet artikel 10 van de Grondwet en, in zoverre het Arbitragehof hieromtrent zou bevoegd zijn, artikel 6 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, door ongelijke behandeling van de fiscale misdadiger, met de misdadiger in gemeen recht,

wat betreft de straftoemeting, de mogelijke willekeur van de administratie wat betreft de bepaling van de geldboete en de onmogelijkheid van de rechtbank om de geldboete te appreciëren of te verminderen, in verhouding met de ernst van het misdrijf en/of in geval van verzachtende omstandigheden, zoals in gemeen recht ? »

II. De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil

1. M. Piasecki wordt vervolgd door het Ministerie van Financiën wegens het onwettig bezit van sterke drank in de plaatsen en lokaliteiten waartoe de verbruikers toegang hebben, zonder in het bezit te zijn van de vereiste vergunning. Bij vonnis van de Correctionele Rechtbank te Oudenaarde van 5 mei 1994 werd zij, bij verstek, veroordeeld uit hoofde van de haar ten laste gelegde feiten tot de betaling aan de vervolgende administratie van een boete van 24.000 frank, zijnde tweemaal het verschuldigde vergunningsrecht of een vervangende gevangenisstraf van twee maanden en tot de verbeurdverklaring van de in het proces-verbaal aangehaalde 34 centiliter sterke drank, welke in beslag werden genomen ten bate van de Schatkist.

2. De veroordeelde tekende op 14 juni 1994 verzet aan tegen het vonnis. Zij acht de straf overdreven in verhouding met de hoeveelheid gevonden drank.

3. De Rechtbank stelt vast dat de boete inderdaad redelijk hoog lijkt in verhouding met de waarde van de gevonden drank. Het komt de Rechtbank als bevreemdend voor dat de administratie zonder verdere uitleg een minnelijk voorstel van 3.000 frank kan formuleren en bij niet-betaling achtmaal meer kan vorderen, zijnde 24.000 frank. De Rechtbank oordeelt dat de rechtzoekende in zekere zin gedwongen wordt om de minnelijke schikking te aanvaarden, gezien de onzekere uitslag van een gerechtelijke procedure. Het komt aan de rechter toe om te kiezen tussen de door de wetgever vastgestelde minimum- en maximumboeten, en dit in verband met de ernst van de overtreding. De rechtbank kan in het gemeen recht toepassing maken van de verzachtende omstandigheden en de boete minderen, doch hierin blijkt in de desbetreffende bijzondere wet niet te zijn voorzien en artikel 100 van het Strafwetboek stelt dat zulke omstandigheden niet in aanmerking kunnen worden genomen wanneer zij zouden leiden tot vermindering van geldstraffen, gesteld om de inning van fiscale rechten te verzekeren.

Door de, vergeleken met het misdrijf, enorme geldboete zoals *in casu* en door de discretionaire bevoegdheid van de administratie, staat, volgens de rechter, de beklaagde van fiscaal recht mogelijkwijs in een ongelijke positie ten overstaan van die van gemeen recht. Zodoende zou er ongelijkheid inzake mogelijke straftoemeting kunnen zijn.

Om die redenen stelt de Rechtbank de voormelde prejudiciële vraag.

III. De rechtspleging voor het Hof

De expeditie van de verwijzingsbeslissing is bij op 21 oktober 1994 ter post aangetekende brief ter griffie ingekomen.

Bij beschikking van dezelfde dag heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen aanleiding was om artikel 71 of 72 van de organieke wet toe te passen.

Van de verwijzingsbeslissing is kennisgegeven overeenkomstig artikel 77 van de organieke wet bij op 4 en 11 november 1994 ter post aangetekende brieven.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 8 november 1994.

Bij beschikking van 24 november 1994 heeft het Hof de zetel aangevuld met rechter A. Arts, gelet op de inruststelling van een Nederlandstalige rechter van de zetel.

Memories zijn ingediend door :

- Ch. Rosseel, die keuze van woonplaats doet te 8000 Brugge, Buiten Bouverievest 1, bij op 6 december 1994 ter post aangetekende brief;
- J. Boersma, Scheldelei 2, 9150 Kruibeke, bij op 8 december 1994 ter post aangetekende brief;
- de Ministerraad, Wetstraat 16, 1000 Brussel, bij op 16 december 1994 ter post aangetekende brief.

Van die memories is kennisgegeven overeenkomstig artikel 89 van de organieke wet bij op 10 januari 1995 ter post aangetekende brieven.

Bij beschikking van 24 januari 1995 heeft het Hof de zetel aangevuld met rechter R. Henneuse, gelet op de inruststelling van een Franstalige rechter van de zetel.

Memories van antwoord zijn ingediend door :

- J. Boersma, bij op 6 februari 1995 ter post aangetekende brief;
- de Ministerraad, bij op 8 februari 1995 ter post aangetekende brief.

De Ministerraad heeft bij op 28 februari 1995 ter post aangetekende brief een « memorie van wederantwoord » ingediend.

Bij beschikking van 4 april 1995 heeft de voorzitter in functie vastgesteld dat rechter-verslaggever E. Cerexhe wettig verhinderd was en in die hoedanigheid werd vervangen door rechter J. Delruelle, enkel en alleen om het Hof ertoe in staat te stellen te beslissen over de in artikel 109 van de organieke wet bepaalde termijnverlenging.

Bij beschikking van dezelfde dag heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, verlengd tot 21 oktober 1995.

Bij beschikking van 9 mei 1995 heeft de voorzitter in functie vastgesteld dat rechter-verslaggever E. Cerexhe wettig verhinderd was en in die hoedanigheid werd vervangen door rechter J. Delruelle, enkel en alleen om het Hof ertoe in staat te stellen te beslissen over de ingereedheidbrenging.

Bij beschikking van dezelfde dag heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 6 juni 1995, nadat het de partijen heeft uitgenodigd zich ter terechtzitting nader te verklaren over de volgende vragen :

1. Is rekening gehouden met de opheffing van het tweede lid van het vroegere artikel 100 van het Strafwetboek door artikel 105 van de wet van 4 augustus 1986 houdende fiscale bepalingen (*Belgisch Staatsblad* van 20 augustus 1986) ?

2. De verwijzende rechter maakt in de prejudiciële vraag uitdrukkelijk melding van verzachtende omstandigheden. Hij raakt de problematiek van de opschorting, het uitstel en de probatie niet aan. Kan hieruit afgeleid worden dat de prejudiciële vraag betrekking heeft op artikel 29 van de wet van 28 december 1983 betreffende het verstrekken van sterke drank en betreffende het vergunningsrecht, in plaats van op artikel 30 van dezelfde wet ?

Van die laatste beschikking is kennisgegeven aan de partijen en hun advocaten bij op 16 mei 1995 ter post aangetekende brieven.

Op de openbare terechtzitting van 6 juni 1995 :

- zijn verschenen :

. Mr. I. Claeys Bouúaert, advocaat bij het Hof van Cassatie, voor de Ministerraad;

. Mr. R. Tournicourt, advocaat bij de balie te Brussel, en Mr. F. Moeykens, advocaat bij de balie te Brugge, voor Ch. Rosseel;

. Mr. Th. Deben, advocaat bij de balie te Brussel, voor J. Boersma;

- hebben de rechters-verslaggevers H. Boel en E. Cerexhe verslag uitgebracht;

- zijn de voornoemde advocaten gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

IV. Onderwerp van de in het geding zijnde bepalingen

1. Artikel 2 van de wet van 28 december 1983 betreffende het verstrekken van sterke drank en betreffende het vergunningsrecht (*Belgisch Staatsblad*, 30 december 1983) bepaalt :

« § 1. In een drankgelegenheid zijn verboden, aan wie niet in het bezit is van de vereiste vergunning, het verkopen en aanbieden, zelfs gratis, in welke hoeveelheid ook, van sterke drank voor gebruik ter plaatse en het laten gebruiken van zodanige drank.

§ 2. De vergunning wordt afgegeven door de Minister van Financiën of zijn gemachtigde. »

2. Artikel 8 van vermelde wet bepaalt :

« Houders van een drankgelegenheid die geen vergunning bezitten, mogen geen enkele hoeveelheid sterke drank voorhanden hebben :

1° in de plaatsen en lokaliteiten waar de verbruikers toegang hebben;

2° in de overige gedeelten van de inrichting en ook niet in de belendende woning die een rechtstreekse toegang heeft tot de drankgelegenheid. »

3. De artikelen 22 tot 30 van vermelde wet bepalen :

« Art. 22. Op de overtredingen van deze wet zijn de wets- en verordeningsbepalingen inzake douane en accijnzen van toepassing, inzonderheid de bepalingen betreffende het opstellen en het viseren van de processen-verbaal, het afgeven van het afschrift daarvan, de bewijskracht van de akten, de wijze van vervolging, de aansprakelijkheid, de medeplichtigheid, de poging tot omkoping en het recht van transactie.

(...)

Art. 24. Wordt gestraft met een boete van honderd frank tot vierduizend frank hij die sterke drank verkoopt, aanbiedt of verstrekt in overtreding met de bepalingen van artikel 13.

Bovendien kan de rechter een verbod uitspreken om gedurende ten hoogste drie jaar dranken te verkopen of te verstrekken. Iedere inbreuk op dat verbod wordt gestraft met de bij artikel 10, eerste lid, 2°, van de besluitwet van 14 november 1939 betreffende de beteugeling van de dronkenschap opgesomde straffen.

Art. 25. § 1. Elke handeling, elk verzuim of elke praktijk, die tot gevolg heeft het bij deze wet bepaalde vergunningsrecht geheel of gedeeltelijk te ontduiken, wordt gestraft met een geldboete van tweemaal het verschuldigde recht, onverminderd de betaling van dat recht.

§ 2. Dit artikel is inzonderheid van toepassing op de overtredingen van het bepaalde in de artikelen 2, § 1, en 8, 1°, alsmede de niet-betaling of de niet-tijdige betaling van het vergunningsrecht.

§ 3. In geval van herhaling, wordt de in § 1 bepaalde geldboete verdubbeld en wordt de overtreder bovendien gestraft met een gevangenisstraf van acht dagen tot een maand.

Art. 26. § 1. Met een geldboete van vijfduizend frank tot vijftientigduizend frank wordt gestraft :

1° elke overtreding van deze wet die niet strafbaar is gesteld in de artikelen 24 en 25;

2° elke overtreding van de besluiten genomen ter uitvoering van deze wet;

3° elke weigering van visitatie of elk ander feit dat ertoe strekt de in artikel 21 bedoelde visitaties te verhinderen of te belemmeren;

4° elke handeling van de houder van de drankgelegenheid, van zijn orgaan, van zijn lasthebber of van zijn aangestelde, die ertoe strekt de opsporing of de vaststelling van de overtredingen te verhinderen of te belemmeren;

5° elke handeling door een derde met het in 4° bedoelde oogmerk verricht.

§ 2. In geval van herhaling wordt de in § 1 bedoelde geldboete verdubbeld.

(...)

Art. 28. De sterke drank die het voorwerp is van de overtredingen bedoeld in de artikelen 2, § 1, 8 en 9, wordt in beslag genomen en verbeurd verklaard, ook wanneer deze geen eigendom is van de overtredders.

Art. 29. Alle bepalingen van Boek I van het Strafwetboek, met inbegrip van hoofdstuk VII en artikel 85, zijn van toepassing op de strafbepalingen van deze wet.

Art. 30. De veroordeling met uitstel en de opschorting van de uitspraak van de veroordeling, ingevoerd bij de wet van 29 juli (lees : juni) 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie, zijn slechts van toepassing op de in deze wet bepaalde straffen die geen enkel fiscaal karakter hebben. »

4. Artikel 100 van het Strafwetboek bepaalt sinds de opheffing van het tweede lid ervan bij artikel 105 van de wet van 5 augustus 1986 (*Belgisch Staatsblad*, 20 augustus 1986) :

« Bij gebreke van andersluidende bepalingen in bijzondere wetten en verordeningen, worden de bepalingen van het eerste boek van dit wetboek toegepast op de misdrijven die bij die wetten en verordeningen strafbaar zijn gesteld, met uitzondering van hoofdstuk VII en van artikel 85. »

V. In rechte

- A -

Ten aanzien van de ontvankelijkheid van de tussenkomsten

Memorie van tussenkomst van Ch. Rosseel

A.1.1. Ch. Rosseel, vereffenaar, wordt voor de Correctionele Rechtbank te Brugge vervolgd door de administratie der douane en accijnzen en het Openbaar Ministerie wegens inbreuken op de accijnswetgeving. Aan de vervolging is een poging tot dading voorafgegaan. De administratie vordert thans een fiscale geldboete welke tienmaal hoger is dan die welke is voorgesteld bij transactie. In het kader van die procedure heeft de tussenkomende partij de Correctionele Rechtbank verzocht een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof met betrekking tot artikel 12 van het koninklijk besluit van 20 november 1963 houdende coördinatie van de wetbepalingen betreffende het accijnsregime van minerale oliën. Een soortgelijke vraag werd door de tussenkomende partij voorgelegd aan de Correctionele Rechtbank te Antwerpen.

Ofschoon de tussenkomende partij geen partij is in de zaak voor de verwijzende rechter, kan zij rechtstreeks worden geraakt in haar rechten in zoverre de Correctionele Rechtbanken te Brugge en Antwerpen het niet nodig zouden achten om eenzelfde prejudiciële vraag aan het Hof te stellen en zij derhalve haar argumenten zoals uiteengezet in haar besluiten voor die Rechtbanken niet ter beoordeling aan het Hof kan voorleggen. De Rechtbanken kunnen zich immers beroepen op artikel 26, § 2, derde lid, 1°, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 om, zodra het Hof de door de Correctionele Rechtbank te Oudenaarde voorgelegde vraag heeft beantwoord, de door de tussenkomende partij voorgestelde prejudiciële vragen niet meer aan het Hof voor te leggen, indien die Rechtbanken van oordeel zijn dat het Hof die vragen reeds heeft beantwoord.

Memorie van tussenkomst van J. Boersma

A.1.2. J. Boersma wordt vervolgd door de administratie der douane en accijnzen in het kader van de wet op de douane en accijnzen (koninklijk besluit van 18 juli 1977 tot coördinatie van de algemene bepalingen inzake douane en accijnzen) middels rechtstreekse dagvaardingen voor de Correctionele Rechtbanken te Antwerpen, Dendermonde en Brugge. Gelet op de hangende procedures zal het antwoord op de gestelde prejudiciële vraag de behandeling van zijn zaken raken, bepalen en beïnvloeden. Door de tussenkomst kan hij het antwoord op de vraag beïnvloeden.

Memorie van antwoord van de Ministerraad

A.1.3. De verzoeken tot tussenkomst van de tussenkomende partijen - die verwikkeld zijn in diverse procedures met de administratie der douane en accijnzen - strekken ertoe de beoordeling van het Hof uit te lokken over andere wetsbepalingen (artikel 12 van het koninklijk besluit van 20 november 1963 tot coördinatie van de wetsbepalingen betreffende het accijnsregime van minerale olie, de artikelen 220 en volgende en de artikelen 263 en 281 van de algemene wet inzake douane en accijnzen) dan die welke het voorwerp uitmaken van de prejudiciële vraag, namelijk de artikelen 25 en 30 van de wet van 28 december 1983 betreffende het verstrekken van sterke drank en betreffende het vergunningsrecht en artikel 100 van het Strafwetboek. De tussenkomsten beogen het gehele stelsel van de bestraffing van misdrijven in de sector van douane en accijnzen aan de beoordeling van het Hof te onderwerpen; met de verzoeken tot tussenkomst willen zij op de beslissing van de Correctionele Rechtbanken met betrekking tot de door hen gesuggereerde prejudiciële vragen vooruitlopen.

Het argument dat het door het Hof te wijzen arrest de belangen van de tussenkomende partijen kan beïnvloeden, kan voor die partijen aanleiding geven om stelling te nemen over de vraag zoals zij is gesteld; die toestand kan geen uitbreiding van de vraag verantwoorden. Het feit dat tussen de sanctie omschreven in de wet van 28 december 1983 en de algemene bestraffing van inbreuken inzake douane en accijnzen een zekere verwantschap bestaat, betekent niet dat op beide gebieden het antwoord op de prejudiciële vraag gelijk zou zijn. Bovendien zijn de verzoeken van de tussenkomende partijen te breed en te onnauwkeurig om door het Hof in aanmerking te worden genomen. De rechtspraak van het Hof vereist overigens voor de tussenkomende partijen een rechtstreeks belang.

Ten gronde

Memorie van de Ministerraad

A.2.1. Het onderscheid tussen een « fiscale misdadiger » en een « misdadiger in gemeen recht » bestaat in rechte niet. Er is geen verschillende behandeling van personen, wel een verschillende bestraffing van inbreuken. Iedereen kan zowel fiscale misdrijven als gemeenrechtelijke misdrijven plegen en het onderscheid in de bestraffing betreft niet de persoon of de categorie personen die het misdrijf plegen, maar wel de categorie van misdrijven. De vraag ware aldus in meer geëigende termen te stellen naar een mogelijke ongelijke behandeling van het fiscale misdrijf en het misdrijf van gemeen recht. Is het de wetgever toegestaan bepaalde misdrijven strenger te bestraffen dan andere misdrijven of is een dergelijke ongelijke bestraffing een inbreuk op de grondwettelijke regels van gelijkheid en niet-discriminatie ? De vraagstelling zelf houdt het antwoord in zich. Het gaat om een beleidsoptie en het strookt met de meest elementaire regels van redelijkheid en evenredigheid dat de wetgever bepaalde misdrijven zwaarder bestraft dan andere omdat de wetgever oordeelt dat zij meer dan andere gevaar opleveren.

A.2.2. De Rechtbank merkt op dat de « boete inderdaad redelijk hoog lijkt in verhouding met de waarde van de gevonden drank ». Het is echter niet de waarde van de aangetroffen sterke drank die door artikel 25 van de wet van 28 december 1983 als maatstaf wordt genomen voor de bestraffing, maar wel het ontduiken van het vergunningsrecht dat had moeten worden betaald om de sterke drank in de instelling te mogen bezitten. Aan de herbergierster wordt niet verweten dat zij sterke drank bezat, maar wel dat zij dit deed ondanks het feit dat zij geen vergunning had waarvoor zij 12.000 frank had moeten betalen. Naast de betaling van het vergunningsrecht wordt ook een geldboete van tweemaal de ontdoken belasting geëist. Daarmee heeft de wetgever willen vermijden dat de straf belachelijk laag zou zijn. Er moet bovendien rekening worden gehouden met het feit dat in deze aangelegenheid geen opdecimen bestaan. Een boete van 24.000 frank stemt derhalve sinds 1 januari 1995 overeen met een geldboete van 240 x 100 (lees : 120 x 200) frank, hetgeen minder is dan de helft van de maximumboete voor zware verkeersovertredingen. Het aan de Rechtbank voorgelegde geval brengt dus geen abnormaal zware bestraffing aan het licht.

A.2.3. De Rechtbank vindt het bevreemdend dat de administratie zonder verdere uitleg een minnelijk voorstel van 3.000 frank kan formuleren en bij niet-betaling daarvan een boete eist van achttienmaal zoveel, of 24.000 frank. Het is evenwel niet de administratie die 24.000 frank geldboete voorstelt; het is de wet die het bedrag van de geldboete vaststelt. De administratie beschikt in dat kader niet over de minste discretionaire bevoegdheid. Ten onrechte wordt gesproken van dwang die op de overtreder wordt uitgeoefend om de minnelijke schikking te aanvaarden. Indien « de uitslag en het oordeel van de strafrechter onzeker blijft en riskant », is dit hier minder het geval dan bij gemeenrechtelijke misdrijven, vermits de appreciatiebevoegdheid van de strafrechter hier veel geringer is, onder andere wat betreft minimum- en maximumstraf. De delinquent kan dus met veel grotere precisie voorzien welk het gevolg zal zijn van zijn weigering om met de administratie een transactie aan te gaan. Het systeem van minnelijke schikkingen bestaat ook voor niet-fiscale misdrijven en wordt ruim toegepast, onder andere bij verkeersinbreuken. Men ziet niet in waarom er discriminatie zou zijn omdat in het geval van fiscale inbreuken het de fiscale administratie is die de minnelijke schikking voorstelt en bij gemeenrechtelijke inbreuken het departement van Justitie. De recente wetgeving op de bemiddeling in strafzaken geeft overigens nog meer armslag aan het parket om alternatieve bestraffing toe te passen buiten het optreden van de rechter.

A.2.4. Wat de door de Rechtbank bekritiseerde beperking van de beoordelingsbevoegdheid van de rechtbank betreft, dient vooreerst te worden opgemerkt dat, indien op dat punt een bezwaar van grondwettelijke aard kan worden geformuleerd - *quod non* vermits de straf door de wetgever zelf werd bepaald - het niet zou gaan over het gelijkheidsbeginsel, maar eventueel over het beginsel van de scheiding der machten. De Rechtbank stelt dat het principieel aan de strafrechter toekomt om de uit te spreken boeten te appreciëren in verhouding met de ernst van de overtreding en dat de wet *normaliter* in een minimum- en een maximumboete voorziet, waartussen de rechtbank zich kan bewegen. Dat kan juist zijn voor een aantal misdrijven, maar het is geen algemene regel. Voor inbreuken op de wetgeving inzake douane en accijnzen is de regel integendeel juist andersom. Hetzelfde geldt voor het recht om toepassing te maken van verzachtende omstandigheden. Het is juist in de mogelijkheden die de rechtbank heeft om de boeten te appreciëren tussen minimum en maximum en om toepassing te maken van verzachtende omstandigheden dat de door de rechter in zijn vonnis geciteerde auteur gevaren ziet voor het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie, en niet in een vaststaande en niet te reduceren strafmaat.

A.2.5. Het fiscaal strafrecht in zijn geheel vertoont een aantal afwijkingen van het gemeen strafrecht. De hier bestreden maatregelen behoren tot die afwijkingen. Of die toestand al dan niet moet worden behouden, behoort tot het domein van de beleidsopties. De door het verwijzingsvonnis gesuggereerde beoordeling in het fiscaal strafrecht zou echter een nieuwe discriminatie doen ontstaan tussen de personen die worden vervolgd wegens inbreuk op de wet van 28 december 1983 en de personen die wegens andere inbreuken op de accijnswetgeving worden vervolgd. Het verschil in bestraffing van inbreuken op de wet van 28 december 1983 ten overstaan van de bestraffing van zogenaamde gemeenrechtelijke inbreuken is redelijk verantwoord. Er moet immers rekening worden gehouden met de nood aan een strenge en doeltreffende bestraffing en een vaste verhouding tussen de bestraffing en de ontdoken belasting. De verdere opmerkingen van het verwijzingsvonnis zijn niet ter zake dienend. Er is geen wanverhouding tussen de bestreden maatregelen en de gemeenrechtelijke bestraffing, er is geen willekeur vanwege de administratie en de grondwettelijke bevoegdheden van de rechterlijke macht zijn niet miskend.

Ten slotte kan geen gevolg worden gegeven aan de in het vonnis gesuggereerde miskening van artikel 6 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. Dat artikel bevat een aantal verschillende voorschriften. Er wordt niet gepreciseerd welk voorschrift wordt bedoeld. In elk geval beperkt de bevoegdheid van het Hof zich tot de beoordeling van de conformiteit van de wet met het gelijkheidsbeginsel.

- B -

Ten aanzien van de ontvankelijkheid van de tussenkomsten

B.1.1. Ch. Rosseel en J. Boersma hebben elk een memorie van tussenkomst ingediend. Zij

oordelen dat zij, ondanks het feit dat zij geen partij zijn in de zaak voor de verwijzende rechter, van het rechtens vereiste belang doen blijken om in de zaak tussen te komen. Zij worden immers vervolgd voor verschillende correctionele rechtbanken wegens inbreuken op de algemene douane- en accijnswetgeving of op de accijnswetgeving inzake minerale oliën. Zij hebben in die zaken gelijksoortige prejudiciële vragen opgeworpen en het antwoord van het Hof op de door de verwijzende rechter gestelde prejudiciële vraag zou hen rechtstreeks kunnen raken in hun rechten, vermits bedoelde rechtbanken op grond van het antwoord op de onderhavige prejudiciële vraag zouden kunnen oordelen dat zij niet meer gehouden zijn die vragen aan het Hof voor te leggen, zodat de partijen niet de gelegenheid zouden hebben hun rechten ter zake te laten gelden.

B.1.2. De bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof heeft de vrijwillige tussenkomst van een derde in de rechtspleging met betrekking tot een prejudiciële vraag geregeld. Enkel een persoon die voldoet aan beide voorwaarden voorgeschreven bij artikel 87, § 1, kan in voornoemd geval worden geacht partij te zijn bij een prejudiciële vraag die voor het Hof aanhangig is. Die persoon moet :

- van een belang in de zaak onderworpen aan het verwijzende rechtscollege doen blijken en
- binnen de voorgeschreven termijn een memorie aan het Hof hebben gericht.

Een belang in analoge zaken, die aanhangig zijn voor andere rechtscolleges, ook al zouden zij betrekking hebben op identieke wettelijke bepalingen, volstaat niet.

B.1.3. De memories van tussenkomst van Ch. Rosseel en J. Boersma, die zoals gesteld is in A.1.3 geen partij zijn in de zaak voor de verwijzende rechter, en de memorie van antwoord van J. Boersma zijn niet ontvankelijk.

B.1.4. De « memorie in antwoord » van de Ministerraad, die repliceert op de memorie van antwoord van J. Boersma, is evenmin ontvankelijk. Het betreft immers een memorie van wederantwoord waarin de bijzondere wet van 6 januari 1989 niet voorziet.

Ten gronde

B.2.1. Blijkens de bewoordingen van de prejudiciële vraag heeft deze betrekking op de

artikelen 25 en 30 van de wet van 28 december 1983 betreffende het verstrekken van sterke drank en betreffende het vergunningsrecht en op artikel 100 van het Strafwetboek. De verwijzende rechter verzoekt het Hof die bepalingen te onderzoeken op hun overeenstemming met artikel 10 van de Grondwet en, voor zover het Hof hiervoor bevoegd is, met artikel 6 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens.

De verwijzende rechter is van oordeel dat er een ongelijkheid van behandeling is tussen de persoon die vervolgd wordt wegens een fiscaal misdrijf en de persoon die vervolgd wordt wegens een misdrijf van gemeen recht; die ongelijke behandeling zou meer bepaald betrekking hebben op de straftoemeting, namelijk de willekeur van de administratie wat betreft de bepaling van de geldboete en de onmogelijkheid voor de rechter om die te beoordelen in verhouding tot de ernst van het misdrijf of die te verminderen in geval van verzachtende omstandigheden.

Uit de aldus verstrekte toelichting blijkt dat de verwijzende rechter het Hof vraagt artikel 100 van het Strafwetboek en de artikelen 25 en 29 van de wet van 28 december 1983 betreffende het verstrekken van sterke drank en betreffende het vergunningsrecht te toetsen aan het gelijkheidsbeginsel en, eventueel, aan artikel 6 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. Het is immers artikel 29 van de bedoelde wet dat betrekking heeft op de verzachtende omstandigheden en niet artikel 30, dat handelt over de toepasselijkheid van de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie, problematiek die door de verwijzende rechter niet wordt aangeraakt. De vermelding van artikel 30 in de verwijzingsbeslissing steunt op een materiële vergissing.

B.2.2. De grondwettelijke regels van de gelijkheid en de niet-discriminatie sluiten niet uit dat een verschil in behandeling tussen bepaalde categorieën van personen wordt ingesteld, voor zover dat verschil op een objectief criterium berust en het redelijk verantwoord is. Dezelfde regels verzetten er zich overigens tegen dat categorieën van personen, die zich ten aanzien van de aangevochten maatregel in wezenlijk verschillende situaties bevinden, op identieke wijze worden behandeld, zonder dat daarvoor een redelijke verantwoording bestaat.

Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld rekening houdend met het doel en de gevolgen van de betwiste maatregel en met de aard van de ter zake geldende beginselen; het gelijkheidsbeginsel is geschonden wanneer vaststaat dat geen redelijk verband van

evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.

Ten aanzien van artikel 100 van het Strafwetboek

B.2.3. Door artikel 105 van de wet van 4 augustus 1986 houdende fiscale bepalingen (*Belgisch Staatsblad*, 20 augustus 1986) werd het vroegere tweede lid van artikel 100 van het Strafwetboek, luidens hetwelk artikel 85 van het Strafwetboek geen toepassing kon vinden op de in de bijzondere wetten strafbaar gestelde misdrijven, wanneer zulks zou leiden tot vermindering van geldstraffen gesteld om de inning van fiscale rechten te verzekeren, opgeheven. Die opheffing strekte luidens de parlementaire voorbereiding ertoe de bepalingen van het fiscaal strafrecht aan die van het gemeen strafrecht aan te passen (*Gedr.St.*, Senaat, 1985-1986, nr. 310/1, p. 25, en nr. 310/2/2°, pp. 3-4 en p. 46).

Artikel 100 maakt dus geen enkel onderscheid meer tussen fiscale en andere misdrijven. De vraag van de verwijzende rechter die gesteund is op een onderscheid tussen een « fiscale misdadiger » en de « misdadiger in gemeen recht » faalt naar recht.

Ten aanzien van de artikelen 25 en 29 van de wet van 28 december 1983

B.2.4. Luidens artikel 29 van de wet van 28 december 1983 zijn alle bepalingen van Boek I van het Strafwetboek, met inbegrip van artikel 85 betreffende de verzachtende omstandigheden, van toepassing op de strafbepalingen van de wet.

Blijkens artikel 25 van de wet van 28 december 1983 hebben de vermelde geldboeten een gemengd fiscaal/strafrechtelijk karakter.

B.2.5. In zoverre de door de verwijzende rechter aangevoerde bezwaren steunen op de overweging dat hij in de hem ter beoordeling voorgelegde zaak de door de administratie met toepassing van artikel 25 van de wet van 28 december 1983 gevorderde geldboete niet kan verminderen, mochten er verzachtende omstandigheden aanwezig zijn, gaat die uit van een verkeerde lezing van de toepasselijke bepalingen. Uit het feit dat de in artikel 25 vermelde geldboeten een gemengd karakter hebben, volgt niet dat artikel 25 niet het karakter van een strafbepaling zou hebben. In zoverre verzachtende omstandigheden aanwezig zouden zijn kan derhalve, luidens artikel 29 van de vermelde wet, met toepassing van artikel 85 van het Strafwetboek een lagere geldboete worden

opgelegd dan die welke door de administratie wordt gevorderd. Het door de verwijzende rechter aangevoerde bezwaar mist grondslag.

B.2.6. In zoverre de door de verwijzende rechter gestelde vraag steunt op de overweging dat de administratie op willekeurige wijze het bedrag van de geldboete die zij voor de Rechtbank vordert, zou kunnen vaststellen, dient te worden opgemerkt dat dit bedrag wordt vastgesteld bij artikel 25 van de wet van 28 december 1983, op basis van het bedrag van de belasting, zelf door artikel 14 vastgesteld. De administratie bezit geen discretionaire beoordelingsbevoegdheid; door de wet toe te passen handelt zij niet willekeurig.

B.2.7. De vraag van de verwijzende rechter kan ook betrekking hebben op het feit dat de wet van 28 december 1983 geen minimum- en maximumstraffen vaststelt, zodat de rechter niet de mogelijkheid heeft de hoogte van de straf aan de ernst van het misdrijf aan te passen.

De wetgever die, volgens de parlementaire voorbereiding (*Gedr. St.*, Kamer, 1982-1983, nr. 571/1, pp. 2 en 5), de slijterijen van sterke dranken wil controleren door een relatief hoog vergunningsrecht in te stellen en die de inachtneming van die regeling verzekert door te voorzien in geldboetes die vastgesteld worden onder verwijzing naar het bedrag van de ontweken belasting en niet ten opzichte van de hoeveelheid drank waarvoor geen vergunning bestaat en die ontdekt wordt bij een huiszoeking, neemt een maatregel die niet zonder redelijke verantwoording is. Bovendien kan de rechter, zoals vermeld in B.2.5, rekening houdend met de ten laste gelegde feiten, verzachtende omstandigheden toepassen.

B.2.8. Uit het verwijzingsvonnis blijkt niet - en het Hof ziet niet in - waarin de eventuele schending van artikel 10 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 6 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, zou bestaan. Het Hof is overigens niet bevoegd om de in de prejudiciële vraag vermelde wetsbepalingen rechtstreeks te toetsen aan die verdragsbepaling.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht:

De artikelen 25 en 29 van de wet van 28 december 1983 betreffende het verstrekken van sterke drank en betreffende het vergunningsrecht en artikel 100 van het Strafwetboek schenden artikel 10 van de Grondwet niet.

Aldus uitgesproken in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 12 juli 1995.

De griffier,

De voorzitter,

L. Potoms

L. De Grève